

CULTURA/ESPECTACLES

OPINIÓ

“Ars efímera”, la bellesa de l'instant

Josep M. Figueres *

Arran de les revetlles i l'estiu podem observar falles de cartró i fusta que cremen en un instant o deliciosos focs d'artifici que a les nits de festa major ens fan l'habitual companyia multicolor, i també castells de sorra a les platges i tantes altres manifestacions: des de volades d'estels infantils fins a exposicions de flors. La immediatesa sembla que agafi un nou sentit i no cal parlar ací dels globus de Ponsatí o dels poemes-acció del malaguanyat Jordi Vallès.

A la Virreina s'exposen aquests dies uns objectes ben suggeridors amb el títol de *Barcelona Extramurs* i tot d'una he pensat què se n'ha fet dels nombrosos grafitis i pintades que adornaven els murs de les més grans ciutats catalanes ara que hom anuncia pintures i revestiments precisament antigrafiti.

Amb els ulls de la quotidianitat, fugaç com el vol d'una papallona com les que exposa el centre de recursos de la Serra de Collserola o les que fa un temps ens mostrà el Museu de la Ciència, i tanmateix bella com l'arc de Sant Martí en uns instants de sorpresa, podríem inquirir on són aquelles flors, vull dir, aquells grafitis... Fa uns dies, un amic, professional de la comunicació institucional, va dir-me que tenia una col·lecció d'uns milers de diapositives de les pintades polítiques de la transició i com li agradaria de fer-ne la tesi doctoral, que encara la té pendent, i, tot parlant, va dir-me que no les havia ni datat ni ubicat, només fotografiat; bé, almenys les imatges es conserven. Li vaig dir com recordava amb plaer un llibre petit però triat que era una antologia, crec que de Pau Barceló, que les Publicacions de l'Abadia de Montserrat ens oferiren fa uns deu anys i que l'estudi exhaustiu i decidíu encara no s'havia fet, o almenys publicat, tot i les diverses aproximacions, i el vaig animar, amb més bona fe que esperança, en els resultats del seu treball, i en acabat pensava en la conservació de la fugacitat.

Certament la nostra societat té mancances greus en nombrosos camps: treball, salut, comunicacions i transports..., i parlar de transformar l'efímer en permanent és potser com voler retratar els núvols més bells que passen per la nostra geografia, és a dir, una utopia bonica però inassolible. Tanmateix, hi ha fotògrafs que ho fan i les exposicions, com les del Medi a Figueres, retratant la tramuntana són senzillament genials.

Em resisteixo, però, a creure que els museus d'art, les direccions generals que s'ocupen de la cultura, etc., és a dir, la burocràcia del poder amb tota la tecnologia que, afortunadament, disposem, no pugui copsar la bellesa instantània i fragil tot fent-ne un llegat per a futures generacions o, per què no, un motiu d'atracció per a forasters i veïns. Si algú escrís de l'exposició sobre les olors feta a la Fundació Miró o que un submarí travessaria Barcelona per anar a un museu i no al de les Drassanes sinó al de la Ciència al Tibidabo, segurament fóra titllat de minoritari i..., però el cert és que les cues existeixen en aquests museus. Les teoritzacions convencionals fa que en la conservació de l'art es considerin més importants els suports materials mentre es defineix com a no art o embrionari o el que sigui aquell que no s'adapti a fórmules preestablertes, i preservar els grafiti pot tenir potser el mateix valor que conservar els romanços de canya i cordill de fa segles, i aquestes belles policromies a cavall de l'absurditat estètica i el calin ideològic, en definitiva, però, creacions cromàtiques que ens delecten en els indrets més inversemblants, penso que s'han guanyat el dret a la posteritat, encara que sigui en l'arraconada diapositiva d'un professional de la comunicació, tot i que em plauria més la labor de l'exhaustivitat i la difusió elaborada com alguna de les exposicions insòlites amb què la Fundació Miró o el Museu de la Ciència sovint ens delecten.

Potser malauradament la nostra terra i també l'aigua, amb vaixells, etc., és riquíssima en jaciments, ermites, etc., i tot excavant a Vic troben un temple romà i al Camp de Tarragona un forn ibèric. Posats a triar ja sé que cal triar, però uns versos parlen de triar i traïr i no m'agrada ser traïdor i voldria que tot l'efímer, encara que sigui en vídeo, fos emmagatzemat per recrear-lo, com a succedani del que fou, com els temples egipcis enfonsats a l'aigua d'Assuan que mirem fotogràficament amb nostàlgia però agraint la imatge succedània. ■